

Cé cé cé pé

(5.6)

(K)-val szemközt egy nő ül az idióta kisfiával. A nő szép, a gyerek ronda. A gyerek bimbamozni kezd a fejével, az anyja gyengéden lefogja. Megfogja feje tetejét. Ráteszi a tenyerét, épphogy megérinti, ettől kis időre abbamarad a billegetés, aztán kezdődik előlről. Negyven körüli nő, apró kalapban, a kalapon oldalt művirágcsokrocsonka, nem illik hozzá. A kalaphoz illik, a nőhöz nem. (K) elképzeli, hogy megérinti a nő mellét. Épp csak megérinti, ahogy a nő az idióta gyerekét. Érzi, hogy feláll a farka. A bimbamozón is kalap van, a füle tövéig lehúzva. Eláll a füle. (K) arra a lányra gondol, aki egyszer megállította a lépcsőházban, és kigombolta előtte a blúzát. Igyekszik fölfelé a lépcsőn, jön szembe a lány, ez jut eszébe. Próbál nem gondolni rá, nem sikerül. Aztán már nem gondol rá. Úgy veszi észre, hogy megint eszébe jut, és az is eszébe jut, hogy egy ideje már nem gondol rá. Érdekes. Pedig semmi érdekes nincs benne, egy ideig gondolni valakire, gondolni valamit valakiről, aztán nem. Ételszag van, odaégett palacsinta, túróscsuszához pirított szalonna. A lépcsőházban volt ételszag, dőlt kifelé az odaégett szalonna szaga az egyik konyhaablakból. Miért lenne a hatos villamosban ételszag?

(2.5)

Átrendezik a lakást. Állandóan rendezgetik a lakásukat, túl sokan vannak, keresik a legjobb megoldást. Nincs legjobb megoldás, még jobb sem igazán. Rossz és rossz, hurcolkodnak egyik szobából a másikba, tologatják a bútorokat, hogy jobban elférjenek. Nem nagyon férnek el. Valahogy mégiscsak elférnek, de azzal egyáltalán nincs megoldva semmi. A szülők a középső szobában alszanak, a szoba két falához tolt rekamiékon, (K) anyja a kályhához közel, szembe vele az apja. Az ágyak mellett éjjeliszekrény, az egyikken japán, a másikor régi holland vázából készített, rózsaszín, fodros selyemernyőjű lámpa. 'Eredeti japán darab', ezt (K) anyja többször is a fia lelkére kötötte. 'Úgy nézd!' (K) úgy nézte. Japán mesevilág, életképek, ez meg az, valahogy nézte, az biztos.

(1.4)

Nem pont úgy, mert fogalma sem volt arról, hogy kell néznie *úgy*. Nézni azt, amire azt mondják, hogy nézze. Mondták, hát csinálta. Ezt igen, azt nem. Tanulj! Na. Jó, de miért? Mit kezdjen vele, kezdeni valamit, meg hogy egyszer majd mi lesz, ilyesmikről nem

volt szó. Erről az egészről. Élet. Rendszer. Van valamiféle rendszer, jó, és ahhoz képest mi van. Mi lesz, mit lehet csinálni. 'Annus néni hozta Amerikából a nagyapádnak, mert anynyit segítette őket', satöbbi, (K) körülbelül elengedte a füle mellett a családi őstörténeteket. Meghallgatja, azonnal elfelejti. Miben segítette? Az Annuska, meg a zsidó férje, Amerikában filmember. Nagyapa Hitlerért lelkesedik, és eladja a balatoni villát, hogy segítsen a nővéreinek meg a zsidó férjének, ezek hogy jönnek össze? Miért kellene összejönnie bárminek? Az ágyak melletti nagy, hármás ablakok fa tokjai enyhén lötyögnek a szélben, huzatos a lakás, mert a szemben lévő házat bombatalálat érte az ostrom alatt. Háromemeletes volt az is, csak kettőt építettek vissza. 'Ostrom', ezt (K) anyja mondogatta így. Ostrom alatt ez meg az történt, a németek így, az oroszok amúgy. A középső szoba szárnyas ablaka alatt volt egy guriasztal kis kerekkel, a tárolóban apró virágmintás, csontszínű német porcelán kávéscsészéket tartottak. Teáscsészéket is, ugyanabból a készletből. Kávéskanna, cukortartó, tejköntő, olykor összetört egy-kettő, lassacskán elfogytak, és (K) anyja beszerzett egy készlet modern színes kerámia kávéscsészét. 'Valami ismert keramikusnő csinálta', közölte elégedetten. *Valami és ismert*. Ismert, de nem ismeri, akkor mitől ismert? Mind más színű, vidám színek, lehetett variálni, sárga csésze, zöld kistányér, rózsaszínű csésze, sötétkék kistányér.

(2.6)

Piros csésze barna kistányérral. Szép lassacskán összetörtek azok is. (K) nagyapja sárgaréz török kávéfőzőkészletét meg a cukortartót a guriasztalon tartották, ezüsttálcán. (K) apja főzte a kávé egy villanyfőzőn. Esténként elővette a török készlethez való sárgaréz kávédarálót, ledarálta a másnapi adagot. Pörkölte a kávé a gáztűzhelyen,

és így tovább. Nem nosztalgikus ez így? Nem túl nosztalgikus ez az egész?

Bekészítette a kávé, és reggel, amikor fölkel, először a kávéfőzőt kapcsolta be. Aztán jött a többi dolog, szabályosan, katonás rendben.

* * *

(4.5)

(K) nagyapja a háború előtt kávéházakba járt a barátaival. Úgynevezett bohém körök, nem lehet pontosan megmondani, hogy micsoda. Igazából nem sok mindenről lehet tudni, hogy micsoda. A vasárnap délelőtti istentisztelet után betelepedett a család az Apostolba vagy a Krisztbe, egy ebéd előtti kör pikoló sörre. A lányok, (K) anyja és Lonci, (K) anyjának nővére, leihatták a sörről a habot. Ezeket (K) anyja meséli, ha jókedve van. A nagymama hetenként egyszer a Gerbeaud-ban kávézott a barátnőivel, és mindenféléről fecsegték. Háztartás, divat, mozi. Cseléd lányokról. Úrinők a cselédjeikkel foglalkoznak, büszkélkedve panaszkodnak, ez ment, ilyen laposan. Úriemberek.

Ennyire lapos.

Egyszer az Erzsike, vagy mi is volt a neve, az egyik cseléd lány valami román altiszt miatt szerelmi bánatában a kéthónapos Loncival a karján akart leugrani a harmadikról. Úgy kellett a szerencsétlent visszaráncigálni.

(2.11)

Átkeresztelték a Horthy Miklóst Bartók Bélára. (K) anyja sose mondta volna ki azt, hogy Bartók Béla út, pedig jól ismerte Bartók Béla fiát, Bartók első felesége (K) nagyanyjának barátnője volt. 'A KisBartók udvarolgatott', közli (K) anyja (K)-val, úgy mellékesen, utánozhatatlan úrilányhangfékvésben. 'Szegény Béla.' De mintha azt se mondogatta volna, hogy Horthy Miklós út, inkább nem mondott semmit. Erről meg az egészről. 'Tudod, ahol laktunk a háború előtt', bökte ki, ha (K) kérdezte. 'Az ostrom előtt.' Ostrom, mindig ezt a szót használta. Nem volt amúgy túlzott kérdezősködés.

(2.12)

Illetve mondta, hogy Horthy Miklós út, akár kérdezte (K), akár nem. Nem nagyon tettett (K)-nak, ahogy mondta. Schogy se tetszett, jó, de hát hogy kellett volna mondania?

(4.6)

Átszűrődik az ajtó alatt a fény. A beszélgetés is áthallatszik, egyes szavak, a mondatok értelmét nem lehet kivenni. Háború van. Háború van? Igyekszik a háborúban elaludni. Vendégek jönnek, hamar le kell feküdni. Leszedi a nagyanyja pogácsája tetejéről a sajtot. Rászól a nagyanyja, mégis leszedi. A Ferdinánd hídról belőnek, (K)-t és a testvérét kiviszik a cselédszobába, a belövések miatt. Julcsa olvassa föl a mesét, nem (K) apja. Le fognak hurcolkodni a pincébe, háború van. Ilyen a háború. Nem épp háború, háború alatt nem voltak bridzspartik, mivel nem voltak otthon a férfiak, és férfiak nélkül az nem megy. Vagy most nem bridzseznek? Julcsa cseléd lány (K)-éknál. Azaz csak volt, az ostrom után ő volt az utolsó cseléd lány. Már nem az. Ostrom előtt és ostrom után, így vannak kettévágyva és elrendezve a dolgok. Hallgatják a rádiót, nevetnek valamin, hirtelen lehalkul a nevetés. (K) próbál elaludni. Fölkel, az ablakhoz megy. Bámul kifelé az ablakon. Hideg van, valaki kiabál az utcán. Egy harckocsi parkolt a pékség előtt.

(2.7)

(K) anyja soha nem tudott hozzászokni, hogy nem Budán élnek. Nem a Horthy Miklós út, hanem csak egy valószínűtlenül jellegzetes, középtájt enyhén görbülő, az Állatkertig futó pesti utca, ahol egyetlen házat sem tataroznak. A lakókhöz végképp nem volt képes hozzászokni. 'Azok az izéék a másodikon, a nagy, lakli gyerekükkel, tudod', mondja ingerülten. 'Prolik.' És a hangsúly hozzá. A hozzá való, szerinte ezekhez az emberekhez és dolgokhoz illő hangsúly. Az alattuk levő lakásban állandóan kiabálnak egymásra, a férfi láthatólag nem normális, a lichthofból hallatszik, ahogy elcsukló hangon üvölt a feleségével. Az meg vissza. Komcsizták és fasisztázták egymást. A fiúkat a szomszéd lány istápolgatta. (K) a legjobban az öreg Horowiczról félt, mert az a bal lábára sántított. Sántikált végig a földszinti klinkertéglákon, jókorákat csapott a botjával. Várnagy Jóska meg a sok lánya az első emeleten, a lifttel szemben, egyszer csak már ott laktak, (K) nem is vette észre, mikor költöztek oda. Egyszer kérdezte a Jóskától, aki nagy mérgesen megmondta, aztán (K) megint elfelejtette. 'Még erre se emlékszel?', morgott a Jóska, és (K) persze, hogy nem emlékezett rá. Miért kellett volna emlékeznie? Már nem tudja megkérdezni. És a Kovácsék.

(2.8)

Kovács néni a gang végében, a korlátnak dőlve. Könyököl a korláton, és beszél ahhoz, akit meglát. Jön haza a fia. Összefutnak (K)-val a kapuban, szevasz, mondják egymásnak, igyekeznek föl a lépcsőn. (K) meg a Kovácsné fia. Aki egyszerre megáll, és nekikezd pofákat vágni. Mutogat, grimaszol. A hóna alatt vívótőr. 'Az anyám', suttogja, és nézi a plafont, 'anyám, baszod! Nem hiszed el, baszd meg!', sziszegi maga elé. Nincs plafon, nem a plafont nézi, hanem az eget. A lépcsőházat. Mindenhol jön le a falakról a vakolat. (K) föllóhol a harmadikra, látja, ahogy a Kovácsné fiacskája megy a folyosón. Lassan ment. Ernőnek hívták. Ervin? Inkább Ernő. Üvöltött vele az anyja. Már meghaltak.

(5.7)

Ha (K) kiállt a gangra, néha látta, ahogy az Ervin nővére épp öltözködik az ablak előtt. Vagy vetkőzik. Kikapcsolja a melltartóját. Nem direkt áll az ablakhoz, nem akkor csinálja, amikor meglátja, hogy (K) épp a gangon áll. Akkor viszont csinálja. 'Ervin vagy Ernő', mondja maga elé (K). 'Erna?'

(2.9)

Horowicznak jó nagy feje volt. Sok, fehér, bozontos haj. Hosszú, sötétzöld lódenkabátban mászkált le-föl, a gumiban végződő sétabotjával ütögette a fasztert. El kellett kérni tőle a pincekulcsot. Mentek a pincébe fáért, szólt (K)-nak az apja, hogy induljon előre, kérje el a pincekulcsot a Horowicz bácsitól. (K) leszalad a harmadikról, azzal még nincs semmi probléma, aztán a házmesterlakás ajtajában már meg van szeppenve. Mitől is?

(2.10)

Álldogál az ajtó előtt, nem kopog, majd csak történik valami. Menjen vissza? Ne legyen otthon a házmester? Majdnem kopog, de csak majdnem, aztán mégse. Nem meggondolta magát, nem gondolt semmit, csak kopogni nem kopogott. Kidugja a fejét az öreg Horowicz, (K) markába nyomja a lakat kulcsát, biccent. 'Na mi van, fiatalúr!' Előrebílik a sok fehér haja. Ilyesmí dolgok történtek (K)-val a kommunizmusban. Unalmas volt.

(1.5)

A pince izgalmas volt. Legalábbis szerinte. Ha erre indulsz, van villany, ha arra, akkor nincs. Vitték a szenesvödörket, a zsákokat, (K) apja kilakatolta a faajtót, a tuskót a pincejárat közepére gurította, és kezdte fejszével hasogatni a fát. Hazaérkezik a bankból, átöltözik, volt a pincéhez külön egy érdekesen zöld színű mackógyatyája, szól a fiának, indulnak a pincébe. Szép szabályosan fel volt slihtolva a tűzifa. Három zsák fa, három vödör szén, a tojásalakú német brikett összevissza gurult a lapátról. (K) fölszaladt a lifthez, tartotta az ajtaját, az apja cipelte a zsákokat a rozoga lépcsőn, a liftbe pakolta, visszament, elfújta a gyertyát. Gyertyával világítottak. És petróleumlámpával. Belakatolta a faajtót, bezárta a rácsos pinceajtót, visszaadta a kulcsot a Horowicznak. (K) a liftnél várja, próbálja megérteni, miről beszélget az apja a házmesterrel. Pár szól hall csak, nem érti. 'Rendes ember', mondja neki az apja a liftben, mintha kitalálta volna, hogy (K) mire gondol. De mitől rendes? Mi az, hogy rendes? Mi köze a rendességnek a komcsikhoz? A zsidókhöz? Föllifteznek a harmadikra, egyenként behúzgálják a zsákokat a konyhába, a ládákba pakolják, és kész, már csak fűteni kellett. Fűtöttek. Három cserépkályha, meleg a szobák, az előszoba és a vécé jéghideg, télen rossz volt vécére járni. A fürdőszoba is meleg hetente kétszer, ha fürdéshez begyűjtanak a henger alakú vaskályhába. A konyhában is, amikor főznek. (K) ijesztgette a hűgát, kívülről lekapcsolta a villanyt a vécében, a spájz ablakából partvissal zörgette a vécéablakot, huhogott hozzá. Lehetett tudni, hogy ki zörög, és hogy hülyeségből zörög, (K) hűga tudta, hogy (K) zörög és huhog, mégis félt. Tudsz ezt meg azt, és félsz. Nem tudsz semmit. A nem elég, az semmi.

(4.7)

Beül a Szikra moziba. Vesz peracet. A púpost adják. A sósperec nagyon finom. Sós, ropog. Egy forint. Van vajas perec is, az nem jó. Puha, nem sós, inkább édes mint nem, és nem ropog. A púpost vetítik, vagy a Három testőrt. (K) megy a testvérével az Alfa moziba, a *Fantomas* című filmet adják, de nincs jegy. Az utolsó jegyet megveszi a hűgának. Sétál hazafelé, útközben minden cukrászdában vesz egy ötven filléres fagyit. Az anyja, ahogy néz rá, amikor fölfogja, hogy (K) otthagya egyedül a testvérét a moziban. Otthagya egyedül.

Kukorelly Endre: 1951-ben született Budapesten. Könyvei a Kalligramnál: *TündérVölgy avagy Az emberi szív rejtelméről* (2003); *Samunadrág; Rom. A komonizmus története* (második, bővített kiadás, 2006); *Ezer és 3 avagy A nőkben rejlő szív* (2009); *Mennyit hibázok, te úristen* (2010); *Reggel az egyik istennő* (2011).